

Op 28 oktober 1974 werd Marc DUBOIS van de R.M.T. de nieuwe voorzitter van de Commissie Zeehaven, Industrie en Visserij. VAN SCHAFTINGHEN werd de nieuwe secretaris, maar de commissie bestond omzeggens alleen op papier.

Op 21 oktober 1976 werd ik aangesteld als voorzitter van de Commissie met eenparigheid van stemmen. VAN SCHAFTINGHEN werd mijn secretaris. Algemeen voorzitter DE LA KETHULLE had een bijzondere ongunstige inval een beslissing te nemen over havenkwesities zonder de Commissie te raadplegen. Hij richtte namelijk een avond in, in het Feestpaleis, op 10 februari 1977 met als spreker Fernand TRAEN, voorzitter van de M.B.Z., met een filmvoorstelling over Zeebrugge en een panelgesprek met moderator Norbert VANHOVE van de W.E.R.-W.E.S. Als voorzitter riep ik dadelijk de Commissie samen. Ook algemeen voorzitter DE LA KETHULLE was aanwezig op die bijeenkomst. De reactie van de Havencommissie tegen DE LA KETHULLE was buitengewoon scherp en afkeurend. Nodigt Antwerpen soms Rotterdam uit om in Antwerpen reclame te komen maken ? Heeft de commissie Toerisme al Knokke uitgenodigd om hier in Oostende reclame voor Knokke te komen maken ?

De geplande avond over Zeebrugge ging door. Zoals te verwachten was kwam schepen DUMAREY er uit als het klein broertje van TRAEN. De heer Ph. VAN DEN BORRE weidde ellenlang uit over het raamcontract voor de uitbouw van Zeebrugge waar niemand om had gevraagd. De nieuwe start van de commissie onder mijn voorzitterschap was door de gebeurtenissen zelf definitief geknakt.

Misschien begrijpt U nu beter hoe het Masterplan in 1988 is tot stand gekomen.

STO(R)CK-SHOTS IN OOSTENDE

Biografische gegevens van Henri Storck (1907-1931) (slot)

door Pat VANSLAMBROUCK

De toegewijde dr. DEKNOP - vriend van het huis, van zijn tante Blanche HERTOGE en intimus van de Oostendse schilders (ENSOR, SPILLIAERT, PERMEKE) en de Latemse schilders (Gust DE SMET, Frits VANDENBERGHE) - ontfermt zich als vaderlijke vriend over hem en wordt zijn raadgever. Aan STORCK geeft hij zijn liefde voor de mens en de natuur door. Diezelfde DEKNOP bezorgt hem zijn geestelijke, filosofische en literaire opvoeding. De liefde voor de letteren is STORCK niet vreemd : boven alle anderen verkiest hij Max JACOB (hij bezit al zijn boeken), maar hij houdt ook van Blaise CENDRARS, APOLINAIRE, Pierre MC ORLAN, Paul ELUARD, ARAGON, BRETON (van wie hij het manifest van het surrealisme uit 1924 leest). Tyl Uilenspiegel van Charles DECOSTER boeit hem uitermate, en het boek wordt zoveel als een naslagwerk voor hem. Dr. DEKNOP stelt hem ook voor aan 2 dichters : Henri VANDEPUTTE en Jean TEUGELS. De eerste is artistiek directeur van het Casino, dichter en uitgever van "Le Carillon" (12.1923-2.1925). Door bemiddeling van VANDEPUTTE, een antikomformist met een sterk onafhankelijke geest, pleegt Henri STORCK artikels over ENSOR en SPILLIAERT in Le Carillon. VANDEPUTTE is te Parijs bevriendt met CENDRARS en JACOT. De twee, Jean TEUGELS is vrederechter te Veurne en dichter in zijn vrije tijd. Alle 4 maken ze deel uit van de redactie van het tijdschrift *Tribord* dat een non-conformistische, eclectische, verdraagzaam en libertijns blad wil zijn. Er verschijnen 8 nrs. Vermits vele medewerkers naar de linkerzijde overhellen,

wordt oorspronkelijk gedacht aan de naam *Babord* (bakboord) maar omdat Tribord (stuurboord) veel beter klinkt, wordt voor die naam geopteerd. Tussen 6.1930 en 8.1931 verschijnen 8 nummers, elk met een eigen thema. De ploeg bestaat uit o.a. Félix LABISSE, hoofdredacteur, Henri VAN VYVE, een fijnzinnig chroniqueur van het Oostends gebeuren, Henri VANDEPUTTE, Michel DE GHELDERODE, Mathieu CORMAN, Jean TEUGELS, dr. DEKNOP en de illustratoren LABISSE, TYTGAT, VAN DEN BERGHE, PERMEKE, SPILLIAERT, Carol DEUTSCH e.a. Foto en film zijn natuurlijk het domein van Henri STORCK. Veel van de vrienden verwachten veel van de revolutie van de Bolcheviken, maar zijn begin '30 ontgoocheld in die poging tot een collectieve wereld.

Op een dag vergezeld hij dr. DEKNOP naar Brussel om er in de filmclub *Moana* (Flaherty) te gaan zien. Hij is ondersteboven van de manier waarop het decor van de Stille Zuidzee in beeld wordt gebracht en stelt formeel: we moeten ook dergelijke films brengen in Oostende. De bioscopen in Oostende programmeren op dat ogenblik enkel films uit het commerciële circuit. De *Club du Cinéma* wordt een feit op 15.2.1928. Meteen een van de eerste in België.

De 4 stichtende leden zijn (allen zijn beheerders, er zijn geen voorzitters !):

- Firmin CUYPERS : hoofdredacteur "La Flandre Littéraire" vanaf sept 1923, waarvan hij de leiding had samen met Michel DE GHELDERODE (vanaf 1925), eigenaar-directeur van "Le Carillon" (1927-1934), vriend van ENSOR (La Flandre Littéraire verschijnt van 7.1922-1927).
- dr. Victor DEKNOP.
- Désiré STEYNS : dr. klassieke filologie, Atheneumleraar Latijn en Grieks, medewerker van "Journal de la côte", schrijft de kanttekeningen bij de geprogrammeerde films in het ledenblad onder de schuilnaam Canudesco (naar Canudo : de Italiaanse criticus die de term "7e kunst" uitvond).
- Henri STORCK : secretaris-schatbewaarder van de club.

De eerste leden :

- Claude BERNIERES : letterkundige (Verhaerenprijs 1923 Parijs), vrienden ENSOR.
- dr. LOUF, echtgenoot van Claude BERNIERES.
- Blancke BEENCKENS, uitbaatster muzikwink.
- Jean BLAVET, journalist "Le Carillon" van Bretoense afkomst.
- Daan BOENS, dichter, socialist.
- Robert BOUCHERY, baat een electriciteitswinkel uit in het Bouchery-gebouw (zoon van Robert BOUCHERY, drukker, stichter "Le Carillon").
- William COOLEN, redacteur "La Flandre littéraire", schoonzoon van de eigenaar cinema Forum.
- August DECLERCK, eigenaar van een aantal grote hotels te Oostende.
- TOUSSAINT DE SUTTER, directeur van het conservatorium, dirigent kursorkest.
- Carol DEUTSCH, joods schilder, ondergaat invloed van ENSOR.
- Maurice DE JONGHE, ex-klasgenoot van Henri STORCK.
- Armand DELWAIDE, kunstschilder, oom van Henri STORCK.
- Robert en Charles ELLEBOUDT, uitgevers "De Zeewacht".
- James ENSOR, Félix LABISSE, Léon SPILLIAERT, Constant Permeke.
- dr. GHYOOT, dr. LÉGIER.
- Pierre VANDERVOORT, architect, ontwerper van het clublogo, bekend voor zijn ontwerp "De 4 Winden" (huis van PERMEKE te Jabbeke).

ENSOR, PERMEKE en SPILLIAERT bij wie STORCK regelmatig op bezoek komt, zijn van meet af gefascineerd door film en stimuleren Henri STORCK om de filmpjes gedraaid op 9,5 Pathé Baby op 35 mm. te draaien. Dit wordt *Beelden van Oostende*. Henri STORCK filmt dezelfde onderwerpen als wat ze schilderen (de zee, het strand), maar Henri STORCK voegt er beweging aan toe. Voor hem is beweging chaos, een schilderij synthese, daar waar het geheim van de film in analyse besloten ligt.

De Club du cinéma was mijn filmschool. Er was geen ander ! stelt STORCK. De doelstellingen van de club, geformuleerd in het 1e programmaboekje, blijven nog steeds van kracht : *De filmindustrie, 2de afstompende macht van de wereld, Fors is de 1e en o ironie, zijn surrogaat, de filmkunst, het zwakke broertje van de 20e eeuw, die men nooit te zien krijgt, met zijn ongelukkige gezellen : de poëzie en het kunsttheater (...). De films die de club heeft weerhouden zijn enkel en alleen gemaakt door en voor het oog.*

De vertoningen grijpen plaats op woensdag na de gewone vertoning rond 11 uur in cinema Forum. Mits betaling van het lidgeld, 25 fr., is de vertoning gratis. Wel moet men eerste de gewone vertoning volgen. Algauw zijn er 1.000 aangesloten leden (ook soms uit snobisme) in een stad van 50.000 inwoners ! Er worden films vertoond van MURNAU, LHERBIER, DREYER, PABST, DELLUC, CLAIR, EISENSTEIN (*Panterkruiser Potemkin, De generale lijn*), Buñuel (*Un chien andalou*, wat een klein schandaal veroorzaakt), en van de Belgische avant-garde : *Impatience* van DEKEUKELEIRE. Vermits alle geprojecteerde films stom zijn, vallen sommige toeschouwers op dat late uur al eens in slaap en snurken ze ongegeneerd. Naar het voorbeeld van de Vieux-Colombier of de Studio des Ursulines in Parijs worden er ook cinematografische gala's ingericht waar regisseurs zelf hun film komen voorstellen : René CLAIR met *Les deux intimes* en ook EISENSTEIN zou Oostende tijdens zijn doorreis door België bezoeken, doch ziekte belet hem dat. Elk jaar is er een financiële put (5.000 fr/jaar). ENSOR, nochtans gekend om zijn gierigheid, schenkt steeds in een royaal gebaar een aantal tekeningen, die per Amerikaans opbod worden verkocht.

En na 2 jaar en ± 200 films is het besluit gevallen : nu gaan we proberen zelf films te maken. STORCK's moeder legt haar zoon geen strobreed in de weg. Integendeel, ze steunt hem in zijn betrachtingen. In het voorjaar van 1929 leest hij het monumentale werk "Naissance du Cinéma" van Léon MOUSSINAC. Met de vaste overtuiging in het achterhoofd om zelf films te maken, trekt hij ditzelfde jaar naar Parijs, om MOUSSINAC te gaan opzoeken. MOUSSINAC's woorden zijn weinig bemoedigend ! *Er zijn hier wel 10.000 jonge gasten zoals jij die werk zoeken. Blijf niet in Parijs : ik geef je het adres van een jonge vriend* (die Boris KAUFMAN blijkt te zijn, de broer van Dziga VERTOV en later cameraman van Jean VIGO) *die werkt met een kleine lichte camera de Kinamo 35 mm. van Zeiss Ikon, keer terug naar Oostende en kom me over een jaar je werk tonen.* Boris KAUFMAN demonstreert hem de handcamera. Fotograaf POTTIER uit Oostende (waar hij de beginselen van de fotografie heeft aangeleerd) koopt de camera voor hem en schiet het geld voor ! STORCK betaalt POTTIER, met diens akkoord, met de ontvangsten van de eerste film. Met dit technisch wonder, zeer beweeglijk en handelbaar en aangedreven door een veer, draait hij in de winter 29-30 zijn eerste "echte" film : *Beelden van Oostende*. Dan volgen *Ter Haringvisserij* (die hij kan maken dank zijn de firma VALCKE), een reportage in een verwerkingsbedrijf van sardines. En zijn 1e opdracht *Reddingsdiensten aan de Belgische kust* voor het ministerie van het Zeewezen. (De toenmalige voorzitter van de Sport Nautique is een topambtenaar bij dit Ministerie).

Nog meer opdrachten volgen : STORCK is immers een van de weinige camera-operatoren in het land, en schuwt de gevaarlijke situaties niet. Op een gammele ladder tegen een fabrieksschouw klimmen bij harde wind (een opdracht die een Gaumont cameraman

geweigerd heeft), of bij -26° en 3 atmosfeer *De tunnelwerken onder de Schelde* filmen. Een opdracht kan ook lonend zijn : een voorstelling van Fabrique Nationale-wagens in het Terkamerenbos levert hem 1 wagen op in ruil voor 1 dag werk. Meer en meer dringt de noodzaak zich op om snel ter plaatse te zijn voor de opnamen. Met een vriend wordt het besluit genomen een tweedekker te kopen voor 45.000 fr. Het vliegen wordt gestimuleerd om op jonge piloten beroep te kunnen doen in geval van oorlog. Het is een nieuwe sport, je hebt geen vergunning of radio nodig, het is de echte vrijheid. Zo wordt STORCK de eerste cineast van luchtopnamen in België. Samen filmen ze de haringbanken op 400 m. hoogte à 180 km./u en melden ze aan de vissers (wat hen 800 fr./vlieguur van de staat oplevert). En tussendoor worden Engelse toeristen die wat te lang in Oostende doorzakken en op maandag in the City moeten zijn, naar Croydon gevlogen.

Wat James ENSOR dan zo verwoordt : *Storck, luidspreker met de bril, wonderlijke weerhaan, gevleugeld in de vliegende lucht overvliegt hij de hoogste vluchten van de allermooiste vogels met de meeste gewaagde vleugelslag !*

Het vliegtuig wordt - zonder verlies - verkocht, wanneer de vereiste boordapparatuur en licentie langzaam worden ingevoerd.

In 1930 stelt STORCK aan het stadsbestuur voor om filmactualiteiten te filmen. Door zijn goeie contacten met Eclair (Brussel) en Paramount (Parijs), zijn deze bereid gratis de stroken over Oostende in hun journaals te monteren. Voor die gratis publiciteit betaalt schepen van toerisme VROOME hem 30 fr. per meter film die wordt vertoond. Wat hem in één jaar 12.000 fr. oplevert. Hij wordt weldra *officieel cinegrafist* van de stad Oostende benoemd en krijgt zodoende toegang tot alle officiële plechtigheden. Antony d'YPRES is de fotoreporter van dienst. STORCK zou echter STORCK niet zijn, wanneer hij na verloop van tijd genoeg krijgt van de ceremonies waar fotografen en filmoperatoren op hetzelfde moment op dezelfde plaats foto's maken. STORCK wil iets heel anders en krijgt daartoe de volledige vrijheid van de stad. Zo brengt hij de dagjesmensen in beeld, die ongedwongen van hun kort verblijf aan zee genieten. (*Pleziertreinen* - zo werden de treinen genoemd die volgestouwd uit het binnenland naar zee spoorden).

Met die 12.000 fr. kan hij zich een wagen en een eigen labo permitteren, om negatieffilms eindelijk in negatiefbaden te kunnen ontwikkelen (en niet in positiefbaden zoals dat doorgaans gebeurde). Een klein labo in Brussel voldoet niet meer aan de veiligheidsnormen. STORCK kan alles kopen voor 40.000 fr. en ook de operator brengt hij mee naar Oostende. De nodige ruimte vindt hij bij zijn vriend LABISSE die voor zijn zus Ninette een achterzaaltje heeft gehuurd van een café in de Langestraat hoek Christinastraat ("Pantoufel" later "Van's" nu "Wiener Caffee") om er een galerij voor moderne kunst in onder te brengen. Het mooie zaaltje met balcon en de kunst die er hangt kunnen weinig volk boeien. Henri STORCK huurt het en maakt er zijn studio van : *de Lumina Studio*. Hij ontwikkelt er zijn eigen films die nog dezelfde avond worden geprojecteerd met muziekbegeleiding in de Forum of in de St. Sebastiaanboogschieting.

Zomer 1931. De tijd is rijp om, nog steeds gesteund door de fervente cultuurvrienden van het eerste uur (Club du Cinéma, Tribord), het "grote" werk aan te pakken. Het barslechte weer kan de opperbste sfeer tijdens de opnamen van *Standidylle* niet drukken. Jean TEUGELS, Pierre VANDERVOORT en Léon LÉVY werken het scenario uit : het verhaal van 2 jonge mensen die elkaar ontmoeten in het poëtische decor van de zee en het strand, een ode aan de liefde en de vrijheid. De Zwitser Gérard PERRIN, ooit nog camera-assistent van Carl DREYER, is cameraman. De mannelijke hoofdrol is voor de jonge Belgische acteur

Raymond ROULEAU (die carrière zou maken in Frankrijk), de vrouwelijke voor Baronin VON GAGERN ("Gwen Norman") van Oostenrijks-Hongaarse afkomst, met vakantie met haar moeder te Oostende. LABISSE, assistent van STORCK voor deze film, "ontdekt" ze op het strand, en alle jongemannen op de set worden zowaar verliefd op haar (Henri STORCK inclus). Onder de noemer *Ankerfilm* wordt een productiemaatschappij opgericht. Alle vrienden, doch in hoofdzaak de rotariërs Robert en Charles ELLEBOUDT, brengen het nodige geld bij elkaar. ENSOR, LABISSE, SPILLIAERT en de excentrieke Oostendse kapper "Col & Manchettes" figureren in de film.

In december 1930 grijpt te Brussel het *2e Internationaal Congres van de onafhankelijke film* plaats. Hij ziet er de filmestheet MOUSSINAC terug, die nu ook raadgever is van Germaine DULAC, dir. gen. van Gaumont-Franco-Film-Aubert. IVENS, PAINLEVÉ, LODS zijn er ook bij en Jean VIGO, die na het zien van *Images d'Ostende* wat oneerbiedig "Que d'eau, que d'eau !" uitroept. (Henri STORCK deelt zijn poëtisch essay immers op in 6 luiken : de haven, de ankers, de wind, het schuim, de duinen, de Noordzee). De ergernis van STORCK voor dit gemis aan takt slaat vlug om in een hechte vriendschap met VIGO, die zou voortduren tot aan zijn dood in 1934. Uit de groep jonge regisseurs kiezen DULAC en MOUSSINAC 2 assistenten : het zijn VIGO en STORCK, die richting Frankrijk in de Studio des Buttes - Chaumont (Paris) en de Studio de la Victorine (Nice) hun nieuwe weg moeten zoeken. Hij assisteert et Jean VIGO, Pierre BILLON, Jean GRÉMILLON en Pierre CHARBONNIER en krijgt in Nice de kans "Studioregisseur" te worden. Doch de promiscue omgang in het filmmilieu aldaar zint hem niet. Films maken blijft zijn enig ideaal....

Na heel wat omzwervingen komt STORCK maar al te graag - en dit als zijn activiteitenschema hem dat toelaat - zijn Oostende opzoeken. En stevast kiest hij van voor een kamer met zicht op zee. De Noordzee met dezelfde haven, dezelfde wind en hetzelfde schuim van weleer.

Films gedraaid te Oostende 1927-1931

(zie oevrecatalogoog voor details)

1. Amateurfilms over Oostende *
2. Voor je mooie ogen * *fictie*
3. Beelden van Oostende
4. Ter haringvisserij
5. De reddingsdiensten aan de Belgische kust
6. De Jubelfesten **
7. Plezietreinen **
8. Abstracte films op pellicule getekend * *experimentele film*
9. De dood van Venus * *fictie*
10. Suzanna in het bad * *animatiefilm*
11. Oostende, koningin der badsteden **
12. Strandidylle *fictie*

* Verloren gegaan

** Reportage gedraaid in de hoedanigheid van officiële cinegrafist van de stad Oostende.